

THỰC TRẠNG GIẢNG DẠY MÔN HỌC CỜ VUA TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM – ĐẠI HỌC HUẾ

Hoàng Hải *
Phạm Việt Đức **

Tóm tắt:

Thông qua phân tích, đánh giá thực trạng giảng dạy và các yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả học tập môn học Cờ Vua của sinh viên Trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế, chúng tôi xác định các giải pháp hữu hiệu nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy môn học Cờ Vua góp phần hoàn thành nhiệm vụ giảng dạy GDTC cho đối tượng sinh viên không chuyên các trường thành viên Đại học Huế.

Từ khóa: Thực trạng giảng dạy, Cờ Vua; Đại học Sư phạm; Đại học Huế.

Current status of teaching chess subject at the University of Education - Hue University

Abstract:

By analyzing and evaluating the current situation of teaching and the factors influencing the learning effectiveness of Chess subject of the University of Education - Hue University, we identify solutions to the problems in order to improve the quality of teaching chess subject and it contributes to the completion of teaching tasks for non-specialized students of Hue University.

Key words: Current status of teaching, chess; students of the University of Education; Hue university

ĐẶT VẤN ĐỀ

Đánh giá được tầm quan trọng của giáo dục thể chất (GDTC) mà Bộ GD&ĐT đã đưa môn Cờ Vua vào giảng dạy các trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp và phổ thông trên toàn quốc. Đây môn thể thao có vai trò rất quan trọng trong rèn luyện và hoàn thiện tính cách cho học sinh và sinh viên. Vì vậy, môn Cờ Vua đã được đưa vào giảng dạy và phát triển mạnh mẽ trong nhà trường, là môn thể thao được rất nhiều học sinh, sinh viên yêu thích.

Tuy nhiên, qua thực tiễn quá trình giảng dạy, chúng tôi nhận thấy một số hạn chế trong giảng dạy môn học Cờ Vua cho sinh viên Trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế làm ảnh hưởng đến hiệu quả việc giảng dạy như: công tác tổ chức kiểm tra đánh giá còn chưa khách quan, thiếu thốn trang thiết bị và cơ sở vật chất, phương pháp giảng dạy còn chưa hấp dẫn và đa dạng.

Vì vậy, việc đánh giá chính xác thực trạng giảng dạy môn học Cờ Vua cho sinh viên Trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế trong giai đoạn vừa qua là cần thiết.

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Để giải quyết các nhiệm vụ đặt ra, đề tài đã sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau: phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu, phương pháp phỏng vấn, tọa đàm và phương pháp toán thống kê.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

1. Đánh giá thực trạng nội dung chương trình và nội dung kiểm tra đánh giá học phần Cờ Vua

Chương trình môn học Cờ Vua được thiết kế đầy đủ gồm 30 tiết, bao gồm những tri thức cơ bản về Cờ Vua, phần tàn cuộc, khai cuộc và trung cuộc (giới thiệu một số đòn phối hợp) và một số luật cơ bản trong thi đấu Cờ Vua.

*TS, Khoa GDTC, Đại học Huế

**ThS, Khoa GDTC, Đại học Huế

Tuy nhiên, qua chương trình chúng tôi nhận thấy, một điểm tồn tại là nội dung kiểm tra đánh giá thường xuyên và kiểm tra kết thúc chưa đảm bảo đánh giá khách quan khả năng người học, cụ thể:

- Với kiểm tra thường xuyên: Chỉ sử dụng nội dung kiểm tra chia cặp thi đấu, yêu cầu sinh viên ghi chép biên bản ván đấu, chúng tôi nhận thấy đây là nội dung kiểm tra còn chưa đảm bảo sự chính xác trình độ người học, bởi vì chia cặp một ván đấu mang tính ngẫu nhiên nên trình độ người chơi rất khó đánh giá do vậy mà đánh giá chung về điểm giữa kỳ là không đảm bảo độ chính xác trong việc nắm bắt được kiến thức của người học.

- Với kiểm tra kết thúc: Hiện nay, Khoa áp dụng hình thức thi trắc nghiệm là có thể đánh giá được tổng hợp kiến thức về lý thuyết và các kỹ năng cần thiết của môn học. Tuy nhiên, việc phân chia giữa điểm lý thuyết và thực hành trong một đề thi với tỷ lệ 8:2 là bất hợp lý, bởi vì tỷ lệ nội dung điểm thực hành quá thấp trong khi nội dung lý thuyết là quá nhiều do vậy đánh giá không chính xác năng lực thực hành.

2. Thực trạng về hình thức tổ chức và phương pháp giảng dạy

Môn học Cờ Vua tiến hành tổ chức giảng dạy cho sinh viên theo hình thức nội khoá.

Giờ nội khoá môn Cờ Vua đã tiến hành giảng dạy tri thức và kỹ thuật môn Cờ Vua trong chương trình môn học. Hình thức giảng dạy chủ yếu ở trên lớp, mỗi tuần 2 tiết nên sinh viên quá ít có cơ hội tập luyện thêm. Bên cạnh đó không tổ chức giờ học ngoại khoá, các hình thức tự tập luyện và nghiên cứu thêm ở nhà, không tham gia các CLB Cờ Vua nên sinh viên khó có điều kiện để tiếp cận và nâng cao trình độ và sự hứng thú của bản thân.

Thực tế quá trình giảng dạy cho thấy, chưa cải tiến được phương pháp giảng dạy, chưa thay đổi nhiều nội dung, bài tập sinh động. Các phương pháp giảng dạy chủ yếu vẫn là thuyết trình để dẫn dắt và phân tích các tình huống cờ, phương pháp trực quan thông qua bàn cờ treo, phương pháp thực hành chủ yếu là sử dụng các bàn cờ tập luyện để giải bài tập và thi đấu. Đây là các phương pháp khá cơ bản trong giảng dạy Cờ Vua từ trước đến nay, tuy nhiên để nâng cao

chất lượng hiệu quả giảng dạy Cờ Vua nay cần thiết phải vận dụng các công nghệ hiện đại để tăng hiệu quả các phương pháp, tăng cường hơn nữa các phương pháp tập luyện và tự tập luyện trong môn học Cờ Vua, đây là đặc thù khác biệt mà quá trình giảng dạy cần phải áp dụng để phát huy đặc trưng và thế mạnh của môn học.

3. Thực trạng đội ngũ giảng viên môn học Cờ Vua

Đội ngũ giảng viên môn học Cờ Vua hiện nay về cơ bản đáp ứng đầy đủ về mặt chuyên môn, 100% giảng viên đều được đào tạo Đại học TDTT chính quy chuyên ngành Cờ Vua. Trong đó, cả 4 giảng viên đã được học tập và nâng cao trình độ (1 Tiến sĩ và 3 Thạc sĩ) đúng chuyên ngành giảng dạy. Vì vậy chất lượng đội ngũ giảng dạy có thể khẳng định là đủ năng lực và trình độ để đáp ứng đầy đủ đảm bảo chất lượng cho giảng dạy môn học Cờ Vua.

Bên cạnh đó, đội ngũ giảng viên đều có kinh nghiệm giảng dạy môn học Cờ Vua, có 2 giảng viên có thâm niên giảng dạy trên 10 năm và 2 giảng viên có thâm niên giảng dạy gần 10 năm nên đội ngũ cán bộ về mặt giảng dạy là có kinh nghiệm để tổ chức và quản lý tốt trong giảng dạy môn học. Ngoài ra, tuổi đời của lực lượng này hiện nay còn trẻ nên có nhiều cơ hội và thời gian trong nâng việc nâng cao trình độ chuyên môn và kinh nghiệm giảng dạy, và sự nhiệt huyết của tuổi trẻ.

4. Thực trạng trang thiết bị và cơ sở vật chất phục vụ giảng dạy Cờ Vua

Chúng tôi tiến hành thống kê và đánh giá thông qua bộ phận quản lý sân bãi dụng cụ và các giảng viên hiện đang tham gia giảng dạy môn học. Kết quả thu được đều có sự thống nhất giữa các ý kiến.

Từ kết quả cho thấy:

- Về phòng học Cờ Vua có 3/4 phòng đạt yêu cầu để đảm bảo phục vụ tốt cho quá trình học tập của sinh viên. Ngoại trừ, một phòng học do nằm phía dưới nhà thi đấu nên phòng học thấp, bố trí trong phòng học bất hợp lý do đó sinh viên ngồi học khó khăn và khó quan sát bảng và bàn cờ treo.

- Về bàn cờ, quân cờ tập luyện có số lượng và chất lượng khá đảm bảo cho sinh viên học tập. Tuy nhiên, cũng qua phỏng vấn trực tiếp các

giảng viên tham gia giảng dạy thì nhiều bộ quân cờ hiện nay cũng hư hỏng, nhiều bộ bị thiếu quân và các quân sắp xếp lộn lộn.

- Về bàn cờ, quân cờ treo mặc dù về số lượng đủ đáp ứng đủ nhu cầu học tập tuy nhiên chất lượng kém, các bàn cờ này theo mẫu bàn cờ bàn cờ cũ do đó sinh viên học rất khó quan sát bàn cờ, và quân cờ thì bị hư hỏng và thiếu quân nhiều do đó ảnh hưởng đến việc giảng dạy của giáo viên.

- Về máy chiếu, máy tính phục vụ giảng dạy: Đã được trang cấp 2 máy chiếu mới và hiện đại để phục công tác dạy học, tuy nhiên không lắp đặt máy tính đồng bộ nên giáo viên vẫn không sử dụng.

- Về đồng hồ thi đấu và phần mềm Cờ Vua thì hiện nay môn học vẫn chưa có để phục vụ việc dạy học.

5. Thực trạng về nhu cầu và đánh giá của sinh viên khi tham gia học tập môn Cờ Vua

Sinh viên Trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế, khi bắt đầu tham gia học tập môn Cờ

Vua có số lượng sinh viên yêu thích chiếm 71.61%, bên cạnh đó số sinh viên đánh giá khi bắt đầu tham gia học tập môn học này có sự lôi cuốn và hấp dẫn người học chiếm 9.17%. Chứng tỏ, môn học Cờ Vua đối với sinh viên trường Đại học sư phạm – Đại học Huế là có quan tâm và nhu cầu tham gia học tập khá lớn.

Bên cạnh đó, thông qua phỏng vấn cho thấy: khoảng hơn 20% sinh viên trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế không yêu thích và bị ép buộc phải môn học này. Đây là cũng điểm mà Khoa GDTC – Đại học Huế cần phải chú ý để phân bổ nội dung học tập cho sinh viên phù hợp.

6. Thực trạng yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả học tập môn Cờ Vua

Từ thực tiễn công tác giảng dạy kết hợp ý kiến đóng góp của giảng viên (GV) đang công tác tại Khoa GDTC, chúng tôi đã tổng hợp được 12 yếu tố mà theo GV là ảnh hưởng đến hiệu quả học tập môn Cờ Vua. Kết quả phỏng vấn được chúng tôi trình bày ở bảng 1.

Bảng 1. Kết quả phỏng vấn sinh viên về yếu tố ảnh hưởng đến kết quả học tập môn Cờ Vua năm học 2016 – 2017 (n = 458)

TT	Các yếu tố ảnh hưởng	Kết quả phỏng vấn	
		m _i	Tỷ lệ %
1	Do phương pháp lên lớp của giáo viên chưa phù hợp, chưa hấp dẫn người học	11	2.40
2	Do điều kiện phòng học chưa tốt	255	55.68
3	Do thiếu thốn dụng cụ tập luyện (Bàn cờ, quân cờ thi đấu; bàn quân cờ treo)	327	71.40
4	Không có tài liệu, sách, giáo trình môn học	63	13.76
5	Chưa áp dụng phương tiện dạy học hiện đại vào quá trình giảng dạy (máy chiếu, máy tính, phần mềm chuyên biệt)	393	85.81
6	Không yêu thích môn Cờ Vua	76	16.59
7	Không có giáo viên tổ chức hướng dẫn ngoại khóa	322	70.31
8	Không có CLB Cờ Vua để tham gia sinh hoạt	371	81.00
9	Không được sự ủng hộ, tham gia tập luyện của bạn bè, người thân	53	11.57
10	Không có thời gian tập luyện do phải dành nhiều thời gian học văn hóa	351	76.64
11	Không được coi trọng do là môn học GDTC	102	22.27
12	Do điều kiện thời tiết	29	6.33

Đánh giá thực trạng các yếu tố ảnh hưởng tới hiệu quả học tập môn Cờ vua là căn cứ quan trọng để tác động các giải pháp nâng cao hiệu quả giảng dạy môn học này

Từ kết quả bảng 1 cho thấy:

- Có 5/12 yếu tố mà sinh viên đánh giá ảnh hưởng đến hiệu quả học tập môn Cờ Vua chiếm tỷ lệ cao >70% mức độ ảnh hưởng. Trong đó, yếu tố chưa áp dụng phương tiện dạy học hiện đại vào quá trình giảng dạy (máy chiếu, máy tính, phần mềm chuyên biệt) chiếm tỷ lệ cao nhất chiếm 85.80%, tiếp đến Không có CLB Cờ Vua để tham gia sinh hoạt chiếm 81.00%, Không có thời gian tập luyện do phải dành nhiều thời gian học văn hóa chiếm 76.63%, Do thiếu thôn dụng cụ tập luyện (Bàn cờ, quân cờ thi đấu; bàn quân cờ treo) chiếm 71.39% và cuối cùng là Không có giáo viên tổ chức hướng dẫn ngoại khóa chiếm 70.30%. Thông qua 5 yếu tố có mức ảnh hưởng lớn trên chúng tôi nhận thấy đây là những tồn tại mà lâu nay Khoa GDTC và môn học vẫn chưa khắc phục được để nâng cao hiệu quả giảng dạy môn học.

- Với yếu tố do điều kiện phòng học chưa tốt, chiếm tỷ lệ 55.67% mức ảnh hưởng đến hiệu quả học tập môn Cờ Vua. Đây là một vấn đề mà quá trình giảng dạy các giảng viên cần phải để ý để không làm ảnh hưởng đến chất học tập của sinh viên.

- Và 6/12 yếu tố còn lại mà theo sinh viên có ảnh hưởng tuy nhiên ở mức độ thấp < 23% mức độ ảnh hưởng. Đây là 6 yếu tố mà theo sinh viên trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế đánh giá rằng ít ảnh hưởng đến hiệu quả học tập môn Cờ Vua.

KẾT LUẬN

Từ thực trạng giảng dạy môn học Cờ Vua cho sinh viên trường Đại học sư phạm – Đại học Huế rút ra các kết luận cụ thể sau:

- Nội dung kiểm tra đánh giá điểm thường xuyên và kiểm tra thi kết thúc cần phải thiết kế lại cho khách quan và phù hợp với trình độ người học và nội dung học tập.

- Phương pháp giảng dạy vẫn chưa hấp dẫn và phong phú để thu hút người học.

- Trang thiết bị và cơ sở vật chất cho môn học còn thiếu và hư hỏng nhiều, đặc biệt là thiếu các

phương tiện hiện đại để phục vụ cho giảng dạy

- Sinh viên trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế có nhu cầu và yêu thích học tập môn học GDTC là môn Cờ Vua là rất lớn.

- Có 5/12 yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả học tập môn Cờ Vua. Trong đó chiếm tỷ lệ cao nhất là yếu tố chưa áp dụng phương tiện dạy học hiện đại vào quá trình giảng dạy, tiếp đến là các yếu tố Không có CLB Cờ Vua để tham gia sinh hoạt, không có thời gian tập luyện. Do thiếu thôn dụng cụ tập luyện và cuối cùng là Không có giáo viên tổ chức hướng dẫn ngoại khóa

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hoàng Hải (2015), “Nghiên cứu giải pháp nâng cao hiệu quả giảng dạy học phần Cờ Vua cho sinh viên trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế”, *Đề tài Khoa học cấp cơ sở Khoa GDTC – Đại học Huế*.

2. Khoa GDTC – Đại học Huế (2015), “Chương trình môn học GDTC cho đối tượng sinh viên không chuyên”, *Chương trình môn học Cờ Vua*.

3. Nguyễn Xuân Sinh và cộng sự (2012), *Giáo trình lý luận và phương pháp nghiên cứu khoa học TDTT*, Nxb TDTT Hà Nội.

(Bài nộp ngày 16/10/2017, Phản biện ngày 10/11/2017, duyệt in ngày 28/11/2017)

Người chịu trách nhiệm chính: Hoàng Hải.

Email: haihue_dhtdtt1@yahoo.com.vn